

KISEBB KÖZLEMÉNYEK

Két csángó dal székely változata.

Eddig még nagyon kevés, vagy épen semmi sem történt a csángó-székely kölcsönhatások, helyesebben talán rokonság részletes kimutatására. Legyen szabad most nekem, a csángó és székely népköltéssel kapcsolatban, két részletbe vágó, de figyelemreméltó összefüggésre hívnom föl a figyelmet.

Az egyik összefüggést a Bartalus gyűjteményében levő ballada¹ s a közt a szintén balladaszerű csángó ének között találhatjuk meg, melyet folyóiratunk lapjain² nemrégiben Csűry Bálint közölt, illetőleg teljesebb változatban nyári moldvai tanulmányútján jegyzett fel. A két változat egybevetése, mihelyt Csűry a teljesebb változatot közli, érdekes adatot szolgáltat a székely és csángó népköltészet kölcsönhatásának, illetőleg rokonságának kimutatásához.

Egy másik, Csűry által már közölt dal rokon-változatát ugyancsak a Bartalus gyűjteménye³ őrzi. A *Zágon*-ból közölt rövidke dal minket érdeklő első versszaka az említett helyen ilyen alakban van meg:

*Tavaszi szél utat száraszt,
Minden állat társat választ.
Hát én vajon kit választaszak?
Szüvet szüvért kinek aggyak?*

E dalocska szövege csaknem szórul-szóra megegyezik a Csűry által folyóiratunkban⁴ közölt „*Zöd pántlika kinyid gunya, Virágom, virágom*“ kezdetű ének szövegének 5—7. versszakával:

(5.) *Tavaszi szél* vizet áraszt, Virágom stb.

(6.) *Menden madár társot* választ, Virágom stb.

(7.) *Há én immá kit válasszak*, Virágom stb.

A régies réja (Virágom, virágom!), a primitivebb strófa-szerkezet ugyan nincs meg a Bartalus változatában s a Bartalus változatának 4. sora meg emitt, de tudjuk, hogy ilyen csekély eltérés, mely amúgy is nagyrészt előadásbeli különbség, a népköltészetben előfordul s nem akadályozhat meg bennünket abban a föltevésben, hogy e két népdal egy tövön virágozhatott ki. Azt, hogy e tő Csángóföldön vagy Székelyországban volt-e: eldöntenünk nem lehet. Épen e csángó változat egyszerűbb alakja arra a feltevésre is csábíthat bennünket, hogy itt egy, a magyarság ősi dalkincséből megmaradt s a két nyelvjárás, illetőleg dallamterületen kétféleképen fejlődő, esetleg más-más énekkel összeénekelte dalról van szó. A csángó változat mindenestre nagyon régi lehet. Jó azonban ismerni az ilyen apró összefüggéseket is, hiszen ezek is elősegítik a csángó és székely kérdés mielőbbi szintetikus megoldását.

Szabó T. Attila.

¹ Magyar Dalok Egyetemes gyűjt. I. 4—5., III. 12—13.

² 1930:175. „Jöjj meg, Duna, jöjj meg!“ kezdetű ének, melynek a nyáron Csűry még legalább 10 versszakát jegyezte fel. Távoli, de művésziességében érdekes változat ez.

³ U. o. VI. 18.

⁴ 1930:172—73.